

Eduskunnan talousvaliokunta

STM:n asiantuntijan lausunto ydinenergialain kokonaisuudistuksesta

STM:n YEL HE-luonnoksen lausunnon yleishuomiosta poimittua

Lupajärjestelmää kevennettäisiin mm. poistamalla hankkeiden tekniset kuvaukset periaatepäätösvaiheesta, mikä lisäisi mahdollisuuksia tehdä muutoksia hankkeen alkuvaiheen jälkeen. Tämä parantaisi luvanhakijoiden ja hankekehittäjien edellytyksiä viedä valmistelua eteenpäin tarveperusteisesti ja hallita riskejä. Lisäksi tavoitteena on vähentää lain nojalla annettavien yksityiskohtaisten teknisten määräysten nojalla annettavienvaatimusten määrää.

STM:n keskeinen yksityiskohtainen toivomus uudesta YEL:stä

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että YEL:iin ja SätL:iin kirjataan yksiselitteisesti, että ydinlaitoksilla on oikeus vastaanottaa, käsitellä, varastoida ja loppusijoittaa SätL:n alaisia radioaktiivisia jätteitä, jos ydinlaitoksilla on oikeus käsitellä, varastoida ja loppusijoittaa ydinjätteitä, koska ne ovat samanlaisia ja edellä ydinjäte tulkitaan radioaktiiviseksi jätteeksi, jota valvotaan SätL:n mukaan.

SätL liitännäislakiin liittyvät huomiot

1. Suomessa säteilyturvallisuus perustuu ennakoivaan, riskiperusteiseen valvontaan

- Kaikki säteilyn käyttö on luvittua tai ilmoituksenvaraista tai muutoin säädeltyä.
- STUK valvoo sekä ionisoivaa säteilyä että ydinlaitosten turvallisuutta – mukaan lukien kyberturvallisuutta.
- Valvonta perustuu kansainvälisiin velvoitteisiin (IAEA:n turvallisuusnormit, EU-direktiivit).

2. Fuusiotoiminnan sääntely selkeytyy – uudet teknologiat pysyvät valvonnassa

- Fuusioreaktorin kokeellinen käyttö tuodaan nimenomaisesti uutena asiana lain soveltamisalaan.
- Radioaktiivisten aineiden hallinta ja altistusten seuranta varmistetaan alusta asti.
- Tämä estää harmaat alueet ja pitää uuden teknologian turvallisuuden samalla tasolla kuin muussa säteilytoiminnassa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

3. Radioaktiivisten jätteiden turvallinen käsittely varmistetaan kaikissa tilanteissa

- Valtion toissijainen huolehtimisvelvollisuutta täsmennetään.
 - Esim. kun palautus ulkomaille ei ole realistista tai kustannukset olisivat kohtuuttomat.
- Jätehuoltoon liittyvä päällekkäinen lupamenettely poistuu → hallinto kevenee ilman, että turvallisuus heikkenee.

4. Metallinkierrätyksen säteilyturvallisuus paranee

- Suurilta toimijoilta edellytetään turvallisuuslupaa, keskisuurille varautumisvelvoitteita.
- Kaikille metallinkierrätysketjun toimijoille tulee velvollisuus ilmoittaa orvoista säteilylähteistä, jotta vahingot voidaan estää.
- Tämä ehkäisee vaarallisten säteilylähteiden päätymistä kierrätysmetalliin.

5. Päästöjen ja altistuksen seuranta tiukkenee – viranomaiselle tieto aiemmin

- Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava STUKille viipymättä, jos päästörajat tai väestön altistuksen valvontarajat ylittyvät.
- Altistuksista on pidettävä kirjanpitoa ja niistä on raportoitava.
- Tämä parantaa *varhaista havaitsemista* ja estää poikkeamien pitkittymisen.

Lääkintöneuvos

Mikko Paunio

Tiedoksi

Eemil Nuuttila, Jari Keinänen, Taneli Puumalainen, Veli-Mikko Niemi